

hoorden in Den Haag stellig Harster, de *Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD*, en het hoofd van de *Abteilung IV* van zijn staf, Deppner, en vermoedelijk ook Rauter), wisten dat deportatie naar Mauthausen gelijk stond aan een doodvonnis. Wat voor zin had het immers, 'kaum noch erziehbare Schutzhäftlinge' in leven te laten? Dat was in strijd met de gehele ideologie van het nationaal-socialisme en speciaal met die van de SS.

★

De *Schutzhaft*-regeling werd in bezet Nederland aldus toegepast dat *Schutzhäftlinge* aan wie een *Schutzhaftbefehl* uitgereikt of getoond was, tot aan de oprichting van het concentratiekamp Vught (januari '43) naar concentratiekampen in Duitsland overgebracht werden. Toen Vught er eenmaal was, en wel als 'officieel', onder het *SS-Wirtschafts- und Verwaltungshauptamt* ressorterend kamp (in de Duitse stukken heet het als regel 'KL Herzogenbusch'), moesten de 'lichte' en 'middelbare' gevallen in Vught opgesloten worden, 'Überführungen ins Reich finden', aldus in januari '43 een rondschriften van Harster, 'nur noch bei solchen Häftlingen statt, die in die Stufe III eingewiesen sind'¹ – en met 'Stufe III' werd niet Stufe III van de concentratiekampen bedoeld, maar Stufe III van de graad van 'gevaarlijkheid' der gevangenen, van de *Schutzhaft*-regeling dus. Harster bepaalde toen ook dat men voor het overbrengen van *Schutzhäftlinge* van de *Stufen I* en *II* naar Vught niet op een *Schutzhaftbefehl* hoefde te wachten.

De overige kampen in Nederland die wij in dit deel zullen beschrijven, ressorteerden niet onder het *SS-Wirtschafts- und Verwaltungshauptamt*: met uitzondering van het kamp Ommen, dat wij als een creatie van *General-kommissar* Schmidt moeten zien, ressorteerden zij onder de *Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD*. Dat gold voor de gijzelaarskampen in Noord-Brabant, voor de twee *Judendurchgangslager* Westerbork en Vught en voor de kampen Schoorl en Amersfoort. Schoorl werd van juni '41 af als 'Polizeiliches Durchgangslager' aangeduid en Amersfoort (dat Schoorl in de nazomer van '41 ging vervangen) kreeg dezelfde naam. Dat wil niet zeggen dat allen die Amersfoort binnengevoerd werden, vandaar naar Duitsland gevoerd zijn: Amersfoort was óók een kamp waar men een periode van detentie kon doorbrengen die door de *Sicherheitspolizei* in bezet Nederland

¹ Rondschriften, 26 jan. 1943, van Harster (*HSSuPF*, 53 a).